

استقلال افغانستان، با آغاز نهضت حقوق زن افغان همراه بوده است

اعلیحضرت غازی امان الله خان، محصل استقلال افغانستان

مردم رنجور و مصیبت رسیده ما بیاد دارند که در چنین شب و روز هایی مخصوصاً در عصر فرخنده اعیضرت محمد ظاهر شاه، افغانستان عزیز شاهد تدارک و تنظیم جشن های گوناگونی در پایتخت و ولایات به مناسبت فرارسیدن روز آزادی و استقلال شان از دولت برطانیه وقت بوده است. ولی هر سالی که میگذرد، دردا که بدبختی و آشفتگی یک ملت مظلوم بیشتر گردیده و دریای خون و آتشی که در هر گوشه وطن با پلان های شوم همسایگان و مشتی دد منش از خدا و وجدان بیخبر بر کوچک و بزرگ مملکت نازل گردیده، به جز ناله و فریادی را در قبال ندارد.

جا دارد که به مناسبت صدودومین سال استقلال وطن، درود و دعا به آن اکثریت ملت رنجور و بی دفاع افغان بفرستیم که دهه ها را با جنگ، مظالم زور گویان و مقتدرین، تلفات ضد بشری، آوارگی، فقر و هزاران درد بیدرمان دیگر سپری نموده و هنوز هم در بی عدالتی منافی اخلاقی، نقض هدایات اسلامی و پامال حقوق بشری قرار دارند.

در آستانه صدودومین سال استرداد استقلال افغانستان عزیز، یادی از آن روز های فرخنده جشن آزادی وطن بخیر که مملکت ما در صلح و صفایی قرار داشت و با نعمت آزاده گی که به نوک شمشیر شیر مردان واقعی این خطه پاک، با همراهی شیر زنان و همت محصل آزادی وطن، اعلیحضرت «غازی شاه امان الله» به دست آمده بود، جشن استقلال در هر گوشه و کنار سرزمین

کهن ما تا آغاز تراژیدی بزرگ انسانی و ملی، یعنی کودتای منحوس ثور، از جانب مردم وطن برگزار میگردید.

مراسم استقبال این روز تاریخی که بامحافل شادی و سرور از اول سنبله تا يك هفته در همه نقاط مملکت صورت میگرفت، در حقیقت جشن ملی و مردمی تمام اقشار ملت افغان و هر فردی از اقوام شریف وطن محسوب میشد که در تشریح آن روز های میمون نه تنها یاد و خاطره های ما وابسته و پیوند هستند، بلکه در لابلای اوراق تاریخ وطن آن دهه ها با استقبال از چنین رویداد ارزشمندی، با خط جلی نقش بسته و همیشه ماندگار است.

بعد از سپری شدن بیشتر از یک قرن از آن رویداد افتخار آمیز، امروز وطن ما در آتش و خون هرچه بیشتر سردچار گردیده است و تفرقه و نفاق و شقاقی که با دستان اجنبی در بین اقوام شریف افغانستان صدهای صلح و امنیت شانرا نابود نموده، در حقیقت آن گرد هم آبی ملی وطنداران همدل را به افسانه مبدل ساخته است؛ دیگر نه جشنی داریم و نه شادمانی از حصول استقلال را تجربه می نماییم.

In Commemoration of 100 Years of Independence

*Afghanistan Arch of Triumph, Built in 1919
Courtesy of Window of Peace 2019*

طاق ظفر پغمان، بنای پیروزی ملت افغان در استرداد استقلال – اثر هنرمند افغان آقای حامد نوید

اعلام مدبرانه حریت افغانستان عزیز توسط اعلیحضرت «غازی شاه امان الله» با عزم راسخ آزادی خواهی، استقلال داخلی و خارجی مملکت بعد از کنفرانس سمله در ۱۸ اگست سال ۱۹۱۹ میلادی، درحالی صورت گرفت که بیشمار ممالک جهان در تحت سلطه قدرت امپراطوری برتانیای کبیر و یوغ استعمار آن قرار داشتند. این حرکت ملی، افغانستان را نه تنها در جهان وقار و حیثیت استثنائی بخشید بلکه در بین همسایگان و ممالکی که استعمار حاکمیت ملی شانرا پامال نموده بود، انگیزه ای

برای ایجاد جنبش های آزادی خواهی گردید. افغانستان آزاد و غیر منسلک و ملت شریف آن، تا وقوع کودتای منحوس ثور، از نعمت والای آزاده گی هر سال از جشن استقلال خویش با شادی و غرور و آزادی استقبال مینمود.

با تجلیل از روحیه والای آزادی، طور نمونه از یکی از بیانات شاه وطن پرست و ملت پرور افغانرا در زمینه آمادگی برای کسب استقلال و تشویق هموطنان شریف ایشان در ذیل، تقدیم حضور خوانندگان میدارم: بعد از اعلام سلطنت افغانستان «اعلیحضرت امان الله خان» شهریان کابل را چنین مخاطب قرار داده فرمودند:

(اولتر از همه رعایای صدیق ملت نجیب خود این اعلان را بشارت میدهم که من تاج سلطنت افغانیه را بنام استقلال و حاکمیت داخلی و خارجی افغانستان بسر نهاده ام). در ادامه چنین بیان نمودند: (ملت عزیز من! من این لباس سربازی را از تن بیرون نمیکنم تا که لباس استقلال را برای وطنم تهیه ننمایم. من این شمشیر را در غلاف نمی کنم تا غاصبان حقوق ملت را به جای شان ننشانم. ای ملت عزیز و ای سربازان فداکار من، بیایید تا که سرهای پر غیرت خود را بر اینجاست وطن فدا سازیم).

آن روزگاران فرخنده که با حسرت و افسوس از جانب مردم افغانستان یاد میگردد، با وعده پوشالی حکومت کارگران و دهقانان «!» از جانب جمعی خاین به خاک و وطن وابسته بر مسکو که در عصر سیاه شان ملیون ها هموطن به شمول زنان، شهید، آواره و دربدر گشتند، نه دوباره نصیب ملت افغان گردید و نه در عصر خون باران تنظیم های تشنه قدرت و ثروت جهادی که با جنایات استثنائی شان و فجایعی ای که بر مردم ما مخصوصاً بر قشر اناث مظلوم و بی دفاع وطن وارد نمودند، جشنی برگزار شد. البته در دوران تاریک طالبان هم، با همبستگی آنان با پاکستان که از همان آغاز جدایی از هند به سرزمین ما ستیزه عمیق و اهداف شوم دایمی دارد، استقبال از نعمت آزادی و استقبال از آن پدیده گرانبها، به رویای دست نیافتنی و گمشده ای مبدل گردید!

قصر بینظیر و باشکوه دارالامان مظهر معماری عصر امانیه که در جنگ های خونین مسعود - حکمتیار ویران گردید

دولت حامد کرزی برای خفیف و بی ارزش نشان دادن روز آزادی، والاترین آرزو و افتخار مردم جهان و کافه ملت افغانستان، سالها به تمکین به جنگسالاران و وطن فروشان، مخصوصاً با دنباله رویی آشکار به شورای نظار، یگانه قهرمان ملی واقعی قرن اخیر افغانستان، محصل برحق استقلال وطن، «اعلیحضرت غازی امان الله» را در سایه «احمد شاه مسعود» سردمدار معامله گران با دول ذینفع قرار داده و این روی داد فرخنده را گاهی زیر سایه روز شهید «!؟» برد و زمانی کسر بودجوی و امنیت را بهانه آورده و از تجلیل جشن پر افتخار استقلال مردم افغانستان «طفره» رفت. البته باورمندیم که در جهاد بینظیر مجاهدین واقعی افغانستان و شکست ابر قدرتی چون شوروی، لقب با شکوه «قهرمان ملی» به مردم شریف افغانستان که چنان شکست خفت بار را سبب گردیدند، متعلق میباشد و بس!

دوران کوتاه «۱۹۱۹-۱۹۲۹» سلطنت این شاه دیموکرات، مترقی و معارف پرور، عصر شکوفایی و کسب امتیازات و حقوق فردی و آغاز نهضت واقعی آزادی و حقوق حقه زنان در ساحات مختلفه معارف، حقوق بشر، صحیه، حق ازدواج و امثالهم محسوب میگردد. تاریخ و ملت افغانستان هرگز فراموش نمی نماید که علی الرغم دوران کوتاه پادشاهی اعلیحضرت «شاه امان الله غازی» این شاه ترقی خواه و وطن پرست، بیشمار نوآوری ها و اصلاحات را در شقوق مختلفه نصیب ملت خویش گردانید.

تغییرات سودمند نهضت زنان افغانستان که در آن «ملکه ثریا طرزی»، فامیل و مادر گرامی و فاضل وی «اسماء رسمیه» همسر علامه «محمود طرزی» پدر نو آوری های مترقی و ژورنالیزم در افغانستان، نقش ارزنده ای داشتند، مانند بسیاری از ترقیات آن عصر، باعث رشك و تقلید ممالک همجواری گردیدند.

تصویری از علیاحضرت ملکه ثریا طرزی، بانی حقوق زن افغان در پستی مجله معروف تایمز در نو آوری های آن عصر، مثل تأسیس مکتب، شفاخانه مستورات، تدریس و تعلیم شاگردان و پیشبرد امور گوناگون مربوط به پیشرفت های فوق العاده حیات زن افغان در ساحات مختلفه حتی ساحة عدلی و قضایی، دقت و خدمات مستقیم زنان خانواده سلطنتی از هر جهت قابل افتخار و یاد آوری است. ناگفته نماند که کارداران دولتی هم با علاقمندی درین نهضت جهان زن از هیچ همکاری دریغ نمی نمودند، چنانچه زنان و خواهران شان پایه پا با خانم های فامیل شاهی مانند علیاحضرت «ملکه ثریا» و خانواده ایشان و تعدادی از دختران و خانم های «سراجیه»، هم در چنین خدمات ارزشمند و قابل ذکری شرکت مینمودند.

انچه را ملکه ثریا در صد سال قبل در جامعه یک مملکت شرقی برای حفظ حقوق زنان و پیشرفت آن قشر پس مان اجتماع بوجود آورد، نه تنها در مملکت وی و همسایگان قابل ارزش و قدرمندی بود، بلکه حتی بعد از گذشت قریب قرنیه جامعه جهانی هم آن ارزش های بی نذیر را تائید نموده و در

پشتی مجله معروف «تایمز» که شهرت بین المللی دارد، از نو آوری ها و مبارزات این خانم نامدار تاریخ افغانستان در را حقوق زنان به نیکویی و افتخار یاد می نماید.

افسوس که دست های ناپاک عمال داخلی و استعمار خارجی با توطئه های گوناگون از آن عصر درخشان و مترقی اثری باقی نگذاشت و مانند تخریبات علنی و همه جانبه دهه قانون اساسی تمام دست آوردهای دیموکرتیک و حقوق مردم را به خاک یکسان نمود و چراغ تابان حکومت های ملی و مردمی متکی بر قانونیت را خاموش نمود.

به صراحت باید متذکر شویم که آنچه را اعلیحضرت «امان الله خان» غازی، شاه ملت پرور و دیموکرات افغانستان در راه حقوق خصوصی افراد، منجمله حقوق زن در افغانستان به وجود آورد، تا جهان باقیست صفحات درخشان تاریخ وطن به وی لقب بهترین بانی دیموکراسی، عدالت، قانونیت و برابری زن و مرد را در سرزمین ویران و جنگ زده ما اعطا مینماید.

دردا که بعد از گذشت بیشتر از یک قرن از آن نهضت مردمی و مترقی، دیده میشود که دهه هاست که در پهلوی نقض حقوق و امتیازات اکثریت، حقوق زن مظلوم و محروم افغان بیشترین پامال جفای مرد سالاری، سالاری و عدم بازخواست و بی عدالتی و فساد اداری وسیع گردیده است.

آنچه امروز در سرزمین مقدس افغانستان و بر مردم نهایت مظلوم آن نازل میگردد، نتیجه اشتباهات و کجروی هایی است که اقلیتی وابسته به غیر با شتارت، قدرت طلبی و چور و چپاول دارایی های عامه بر افغان و افغانستان روا داشتند که نتیجه سیاه کاری های آنان سرنوشت تلخ و آینده تاریکی را برای ملت رنجور ما قلم زده اند.

۱۸ آگست ۲۰۲۱

پایان